

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA GOSPODARKI¹⁾**
z dnia.....2013 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie²⁾

Na podstawie art. 7 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623, z późn. zm.³⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 243, poz. 2063 z późn. zm.⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) po § 127 dodaje się § 127a w brzmieniu:

„§ 127a. Na samodzielnych stacjach gazu płynnego oraz stacjach paliw płynnych, na których dokonuje się dystrybucji gazu płynnego, dopuszcza się możliwość utworzenia stanowisk przeznaczonych do samodzielnego tankowania gazem płynnym pojazdów samochodowych.”;

¹⁾ Minister Gospodarki kieruje działem administracji rządowej – gospodarka na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Gospodarki (Dz.U. Nr 248, poz 1478).

²⁾Niniejsze rozporządzenie zostało notyfikowane Komisji Europejskiej w dniur., pod numerem....., zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr. 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65 , poz. 597), które wdraża dyrektywę 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie norm i przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. Urz. UE L 204 z 21.07.1998 z późn. zm. ; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rodz. 13, t 20, str.337, z późn. zm.).

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 32, poz. 159, Nr 45, poz. 235, Nr 94, poz. 551, Nr 135, poz. 789, Nr 142, poz. 829, Nr 185, poz. 1092 i Nr 232, poz. 1377 oraz z 2012 r. poz. 472.

⁴⁾ Zmiany tekstu rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz.U. z 2007 r. Nr 240, poz. 1753, z 2011 r. Nr 276, poz. 1633 oraz z 2012 r., poz. 1479.

2) w § 130 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 oraz dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Stanowiska przeznaczone do samodzielnego tankowania gazem płynnym pojazdów samochodowych w stacjach paliw płynnych oraz w samodzielnych stacjach gazu płynnego wyposaża się w oznaczenia o przeznaczeniu danego stanowiska do tego celu oraz czytelne instrukcje obsługi samodzielnego tankowania gazu płynnego w postaci piktogramów i tekstu.”;

3) po § 131 dodaje się § 131a i § 131b w brzmieniu:

„§ 131a. 1. Na stanowiskach do samodzielnego tankowania gazem płynnym pojazdów samochodowych w stacjach paliw płynnych oraz w samodzielnych stacjach gazu płynnego:

1) odmierzacze gazu płynnego wyposaża się w wyłącznik tankowania sterujący otwarciem i zamknięciem zaworu samoodcinającego zabezpieczającego przed awaryjnym wyciekami gazu płynnego;

2) konstrukcja dyszy wlewowej (pistoletu) uniemożliwia:

a) otwarcie zaworu w dyszy wlewowej (pistoletcie), w przypadku nieprawidłowego zablokowania i uszczelnienia jej na połączeniu z zespołem napełniania pojazdów samochodowych,

b) wypływ gazu płynnego do powietrza atmosferycznego podczas odłączania dyszy wlewowej (pistoletu), od pojazdów samochodowych, w ilości przekraczającej 1 cm³.

2. Stanowiska do samodzielnego tankowania gazem płynnym pojazdów samochodowych wyposaża się w system alarmowy, generujący sygnał dźwiękowy, umożliwiający użytkownikowi poinformowanie personelu stacji o zaistnieniu sytuacji alarmowej.

3. Personel stacji paliw płynnych oraz samodzielnych stacji gazu płynnego powinien posiadać możliwość stałej obserwacji stanowisk do samodzielnego tankowania gazem płynnym pojazdów samochodowych.

§ 131b. 1. Pomędzy rurociągami technologicznymi zasilającymi odmierzacze gazu płynnego a tymi odmierzaczami, na stanowiskach do samodzielnego tankowania gazem płynnym pojazdów samochodowych w stacjach paliw płynnych oraz w samodzielnych stacjach gazu płynnego, powinny być zainstalowane automatycznie działające zawory odcinające przepływ gazu.

2. Zawory odcinające, o których mowa w ust. 1, powinny być ściśle powiązane z pracą odmierzaczy gazu płynnego w taki sposób, żeby w przypadku gdy odmierzacze gazu płynnego zostają:

- 1) włączone – zawory odcinające otwierały się;
- 2) wyłączone – zawory odcinające zamykały się.”.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER GOSPODARKI

W porozumieniu:
MINISTER TRANSPORTU,
BUDOWNICTWA I GOSPODARKI
MORSKIEJ

ZASTĘPCA I. REKTORA

Elżbieta Piśkorska
7 03 2013

MINISTERSTWO GOSPODARKI

UZASADNIENIE

do projektu rozporządzenia Ministra Gospodarki zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie

Warszawa, luty 2013 r.

Projekt rozporządzenia zmieniającego *rozporządzenie Ministra Gospodarki w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie* jest realizacją długo oczekiwanej przez branżę zmiany przepisów w zakresie dopuszczającym samoobsługowe tankowanie węglowodorowym gazem skroplonym (gazem płynnym LPG) pojazdów samochodowych.

1. Stan faktyczny i prawny w zakresie samoobsługi przy tankowaniu gazem płynnym w Polsce oraz potrzeba i cel dokonania zmian.

W 2011 roku sprzedaż gazu płynnego w Polsce wyniosła 2,2 mln ton, z czego na cele trakcyjne (autogaz) wykorzystano 1,61 mln ton (2,95 mld litrów). Paliwo to stanowiło niemal 15% rynku paliw silnikowych w Polsce. Zużycie gazu płynnego na cele trakcyjne odpowiadało w ubiegłym roku 55% zużycia benzyny silnikowej, w stosunku do której stanowi on paliwo zamiennie.

W 2011 roku wg GUS łączna ilość pojazdów samochodowych zasilanych gazem płynnym była zbliżona do 2,5 mln sztuk. Oznacza to przyrost instalacji do tankowania o przeszło 150 tys. sztuk w porównaniu z rokiem 2010. Wg Polskiej Organizacji Gazu Płynnego (POGP), statystyczna stacja gazu płynnego sprzedaje rocznie ponad 282 tony tego produktu co daje około 1420 litrów dziennie przy założeniu ciągłej sprzedaży. Średnioroczne zużycie gazu płynnego przez jeden pojazd samochodowy wynosi około 1200 litrów, co oznacza zużycie na poziomie 100 litrów miesięcznie. Według danych Instytutu Badań Rynku Motoryzacyjnego Samar w roku 2010 43% nowych aut wyposażonych było w silniki o zapłonie samoczynnym (diesel), a w 2011 roku odsetek ten wynosił już tylko 38,2%, co może być objawem odchodzenia od obserwowanego wcześniej trendu dieselizacji floty pojazdów w Polsce. Pojazdy samochodowe napędzane gazem płynnym to około 12% pojazdów zarejestrowanych w kraju.

Wymogi w zakresie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać samodzielne stacje gazu płynnego oraz stacje paliw płynnych, na których dokonuje się dystrybucji gazu płynnego określa w chwili obecnej rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. w *sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie* (Dz. U. Nr 243, poz. 2063, z 2007 r. Nr 240, poz. 1753 oraz z 2011 r. Nr 276, poz. 1633) – w szczególności rozdz. 5 działu IV tego rozporządzenia.

Przepis § 128 ust. 1 definiuje dystrybucję gazu płynnego w stacjach paliw płynnych oraz samodzielnych stacjach gazu płynnego poprzez wskazanie, iż polega ona na tankowaniu gazem płynnym pojazdów samochodowych oraz na wymianie butli opróżnionych z gazu płynnego na butle napełnione tym gazem o masie do 11 kg.

Rozporządzenie przewiduje w szczególności szereg wymagań w zakresie zbiorników gazu płynnego na stacjach (§ 122, 123, 124, 129) oraz usytuowania odmierzaczy tego gazu – zwanych potocznie „dystrybutorami” na stacjach (§ 123, 124, 131). W § 131 ust. 1 rozporządzenie wprowadza również – dodatkowy w stosunku do odmierzaczy innych paliw – wymóg wyposażenia odmierzaczy gazu płynnego w zawór samoodcinający zabezpieczający przed awaryjnym wyciekami gazu płynnego. Ten sam wymóg musi spełniać przewód elastyczny łączący odmierzacz gazu płynnego z tankowanym pojazdem (§ 131 ust. 2). Podobnie – przepis § 132 ust. 1 przewiduje konieczność wyposażenia przyłączy i króćców na zbiornikach gazu płynnego w zawory odcinające.

Ww. rozporządzenie nie reguluje natomiast w ogóle kwestii wyposażenia stanowisk przeznaczonych do samodzielnego tankowania gazem płynnym pojazdów samochodowych.

Ze względu na brak pewności odnośnie interpretacji przepisu § 6 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 18 lipca 2001 r. w *sprawie trybu sprawdzania kwalifikacji wymaganych przy obsłudze i konserwacji urządzeń technicznych* (Dz. U. Nr 79, poz. 849, z późn. zm.) samoobsługa nie była stosowana przez operatorów stacji paliw. Sytuacja została unormowana w wyniku wprowadzenia do rozporządzenia Ministra Transportu z dnia 20 października 2006 r. w *sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie projektowania, wytwarzania, eksploatacji, naprawy i modernizacji specjalistycznych urządzeń ciśnieniowych* (Dz. U. Nr 156, poz. 932) przepisu § 15a, określającego wymóg posiadania kwalifikacji w zakresie napełniania zbiorników samochodowych LPG, CNG, LNG i wodoru - nadawanych przez TDT – przez każdą osobę, która chciałaby zatankować pojazd samochodowy (zawodowo bądź prywatnie).

Zgodnie z danymi sektora koszt przeszkolenia jednego pracownika stacji paliw tankującego gaz płynny wynosi około 1000 złotych. Składa się na to szkolenie w podmiotach prowadzących szkolenia, a następnie egzamin przeprowadzany przez TDT, którego koszt wynosi 152 zł i nie zmienił się od 2001 roku. Mając na uwadze dużą rotację pracowników na stacjach paliw generuje to, zgodnie z danymi branży, dodatkowo koszty rzędu około 7 mln zł rocznie. Oszczędności związane z samoobsługą tankowania gazu płynnego wynikają głównie

z faktu, że pracodawcy nie będą musieli inwestować w przeszkolenie pracowników. Pracownicy w wielu przypadkach nadal będą zatrudnieni na stacjach paliw, tylko będą wykonywać inne czynności związane z funkcjonowaniem stacji paliw.

Według danych z sektora koszt dostosowania się stacji paliw płynnych lub samodzielnych stacji gazu płynnego do wszystkich zaproponowanych zmiany wynosi ok. 26 000 PLN. Należy mieć jednak na uwadze, że większość rozwiązań technicznych wprowadzanych nowymi przepisami jest już stosowanych. Tak więc koszt dostosowania się do przepisów rozporządzenia może być w istocie o wiele niższy. Co więcej, wprowadzenie samodzielnego tankowania gazu płynnego nie będzie miało charakteru obligatoryjnego i podmioty, które nie będą chciały tego wprowadzić, będą mogły prowadzić działalność na dotychczasowych zasadach.

Mając na względzie interes ekonomiczny konsumentów oraz postulaty branży dotyczące umożliwienia wprowadzenia samoobsługi tankowania gazu płynnego Ministerstwo Gospodarki wnioskowało w październiku 2011 r. do ministra właściwego do spraw infrastruktury (obecnie Minister Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej) o zmianę ww. przepisów ograniczających możliwość samoobsługowego tankowania gazu płynnego. W ocenie Ministerstwa Transportu Budownictwa i Gospodarki Morskiej w obecnym stanie prawnym i różnorodnym systemie rozwiązań technicznych oraz ogólnym stanie wiedzy technicznej w zakresie stosowanych urządzeń, wprowadzenie samoobsługi mogłoby pogorszyć stan bezpieczeństwa na stacjach paliw płynnych oraz samodzielnych stacjach gazu płynnego oraz osób (kierowców) wykonujących te czynności. Dopuszczenie samoobsługowego tankowania gazu płynnego winno być uzależnione od wprowadzenia odpowiednich wymagań technicznych dla stacji/punktów tankowania gazu płynnego, które zapewniłyby w odpowiednim stopniu bezpieczeństwo wykonywania tej czynności przez osoby prywatne (bez koniecznego przeszkolenia).

Wprowadzenie samoobsługi tankowania gazem płynnym wymaga więc stosownych zmian w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. *w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie* (Dz. U Nr 243, poz. 2063, z póź zm.) oraz wspomnianym wcześniej rozporządzeniu Ministra Transportu z dnia 20 października 2011 r. *w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie projektowania, wytwarzania, eksploatacji, naprawy i modernizacji specjalistycznych urządzeń ciśnieniowych* (Dz. U. Nr 156, poz. 932).

Dopiero łączna zmiana ww. aktów prawnych wprowadzi prawną możliwość samoobsługowego tankowania gazu płynnego na stacjach paliw przy zachowaniu niezbędnych warunków bezpieczeństwa osób i mienia.

Oba resorty w ramach uzgodnień roboczych potwierdziły deklaracje wyjścia naprzeciw oczekiwaniom rynku i dokonania wymaganych zmian umożliwiających wprowadzenia samoobsługowego tankowania gazu płynnego. Prace legislacyjne podjęte przez Ministra Gospodarki są elementem wspomnianych wspólnych działań, których celem jest obniżenie kosztów funkcjonowania branży przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiednich standardów bezpieczeństwa.

2. Rozwiązania w zakresie tankowania gazu płynnego przyjęte w wybranych państwach UE.

Wykorzystanie gazu płynnego do celów trakcyjnych jest nierównomiernie rozpowszechnione w poszczególnych państwach UE. Poniżej przedstawiono informację na temat regulacji w wybranych państwach europejskich, w których to paliwo jest stosunkowo najbardziej rozpowszechnione jako paliwo do napędu pojazdów samochodowych.

WLK. BRYTANIA

W kraju tym nie ma dedykowanych przepisów prawnych, których celem byłoby uregulowanie tankowania gazem płynnym, a także samoobsługi w tym zakresie. W Wielkiej Brytanii większość stanowisk tankowania gazem płynnym znajduje się na w pełni samoobsługowych stacjach paliw. Zalecane jest niestosowanie przejściówek (adapterów), jednak nie istnieją żadne przepisy, które by tego zabraniały. Decyzja w tym zakresie zależy wyłącznie od właścicieli stacji i ich indywidualnej oceny ryzyka zaistnienia wypadku związanego z używaniem przejściówek - w związku z tym, na części stacji obowiązuje zakaz ich stosowania.

WŁOCHY

We Włoszech możliwe jest tankowanie gazu płynnego na stacjach paliw przez odbiorców indywidualnych, ale tylko jeśli na stacji benzynowej znajduje się pracownik obsługujący tę stację. Takie rozwiązanie zawiera dekret Ministra Spraw Wewnętrznych z 3 kwietnia 2007 r.

w sprawie "Unormowań dotyczących bezpieczeństwa tankowania gazu płynnego z drogowych urządzeń dystrybucyjnych".

Dekret zawiera ponadto następujące rozwiązania dotyczące urządzeń dystrybuujących gaz płynny:

- w pobliżu urządzenia dystrybucyjnego, musi być zainstalowany specjalny przełącznik, który kieruje dopływem gazu do pompy, z której napełniany jest gaz płynny;
- w pobliżu urządzenia dystrybucyjnego musi być zainstalowany system komunikacyjny, który pozwoli użytkownikowi otrzymać niezbędną pomoc personelu stacji benzynowej, przy napełnianiu zbiornika samochodu;
- niezbędne jest zainstalowanie przynajmniej jednego punktu kontrolnego, usytuowanego w pewnej odległości od dystrybutora gazu płynnego, z którego pracownik stacji mógłby kierować wstrzymaniem poboru gazu;
- niezbędne jest zainstalowanie specjalnego pistoletu nalewczego, który pozwoli na uwolnienie w powietrze tej ilości gazu płynnego, która została zablokowana pomiędzy połączonymi częściami urządzenia, zanim użytkownik odłączy pistolet nalewczy od zbiornika umieszczonego w pojeździe samochodowym;
- konieczne jest zainstalowanie urządzeń automatycznych, sygnalizujących zarówno użytkownikowi, jak i obsłudze stacji, że urządzenie nalewcze zostało odłożone na właściwe miejsce, zanim użytkownik definitywnie oddali się od urządzenia;
- w pobliżu dystrybutorów gazu płynnego muszą znajdować się wszelkie instrukcje i ostrzeżenia w formie papierowej, dotyczące użytkowania urządzeń nalewcze;

Użytkownik nie musi spełniać żadnych, dodatkowych wymagań, oprócz poszanowania instrukcji i ostrzeżeń, o których mowa wyżej.

FRANCJA

We Francji powyższe kwestie reguluje Zarządzenie Ministra Ekologii, Energii, Zrównoważonego Rozwoju i Morza z dnia 30 sierpnia 2010 r. dotyczące zaleceń odnoszących się do instalacji zaklasyfikowanych jako służące ochronie środowiska, podległych deklaracji w rubryce nr 1414-3: instalacje do napełniania lub do dystrybucji płynnych gazów palnych, instalacje do napełniania zbiorników zasilających silniki lub inne urządzenia zawierające systemy bezpieczeństwa (wskaźniki poziomu benzyny i zawory).

We Francji samoobsługowe tankowanie gazu płynnego na stacjach paliw funkcjonuje od kilku lat. Natomiast od 1 kwietnia 2011 przepisy nakładają na stacje benzynowe obowiązek przestrzegania nowych zasad dotyczących automatyzacji systemów bezpieczeństwa instalacji tj. systemów alarmowych, urządzeń przeciwpożarowych, automatycznych systemów przeciwpożarowych stale zapobiegających pożarowi i zamykających zawory solenoidowe, jak również konieczność wyposażenia dystrybutorów w urządzenia do zatrzymywania awaryjnego, do wykrywania gazu i alarmowe.

NIEMCY

W Niemczech, zgodnie art. 4.4. wymogów technicznych dla stacji tankowania gazu płynnego (niem. TRG 404) wydanych na podstawie rozporządzenia Rządu Federalnego o bezpieczeństwie pracy i eksploatacji urządzeń wymagających nadzoru (niem. *BetrSich-V*), tankowanie gazu płynnego, gazu ziemnego czy wodoru w dystrybutorach samoobsługowych nie wymaga udziału personelu stacji paliwowej. Niektóre jednak stacje oferują — w ramach komfortu obsługi — możliwość zatankowania z pomocą personelu obsługi dystrybutorów.

Ww. reguły techniczne określają jednocześnie (w załączniku nr 2) minimalne wymogi zakresu treści instrukcji obsługi takiego dystrybutora, która musi być na nim umieszczona w trwałej formie na wysokości wzroku.

Innym wymogiem dla personelu stacji paliwowej jest ukończenie 18-go roku życia i przejścia odpowiedniego przeszkolenia z zakresu obsługi dystrybutorów oraz bezpieczeństwa produktu i zbiorników gazu.

W Niemczech zabronione jest jedynie samodzielne napełnianie na stacjach paliw gazu płynnego do butli gazowych.

HOLANDIA

Samoobsługa tankowania gazu płynnego jest w Królestwie Niderlandów dopuszczalna. Kwestie reguluje ustawa z 1988 r. *Besluit LPG Tankstation Milieubeheer* (Stacje LPG i ochrona środowiska -link: [http://wetten.overheid.nl/BWBR0004327/geldigheidsdatum 11-05-2012](http://wetten.overheid.nl/BWBR0004327/geldigheidsdatum%2011-05-2012)). Ustawa, opierając się na zaleceniach Komisji Doradczej ds. Materiałów Wybuchowych (*Adviesraad Gevaarlijke Stoffen*) reguluje m.in. kwestie dotyczące wyposażenia stacji gazu płynnego, zabezpieczeń przeciwpożarowych oraz innych środków bezpieczeństwa, kwalifikacji pracowników oraz sposobów tankowania gazu płynnego.

Ustawa dopuszcza samodzielne tankowanie pod nadzorem pracownika stacji paliwowej, na warunkach podanych w artykule 3. 13 aneksu nr 1 do ustawy:

1. Pracownik stacji gazu płynnego znajdujący się w miejscu zamontowania przycisku uruchamiającego na odległość zawory tankowania musi mieć nieograniczony widok na miejsce tankowania;

2. Pobieranie gazu płynnego jest możliwe jedynie gdy nadzorujący personel wyda zgodę na korzystanie z terminalu;

3. W czasie tankowania osoba nadzorująca ma nieograniczony i swobodny dostęp do przycisku uruchamiającego zawory zdalnego tankowania;

4. Na terminalu lub w jego pobliżu umieszczona jest dokładna instrukcja obsługi.

Ponadto, w koniecznych przypadkach personel stacji musi mieć możliwość udzielania użytkownikowi ustnych instrukcji.

HISZPANIA

W Hiszpanii prawo nie zabrania samoobsługi przy tankowaniu gazu płynnego. Indywidualni odbiorcy sami napełniają zbiorniki gazu płynnego w pojazdach.

Obrót paliwami, w tym gazu płynnego, reguluje tzw. ustawa węglowodorowa (*Ley de Hidrocarburos*) — ostatnia aktualizacja nr 5 z 2008 r. Przepisy wykonawcze do tej ustawy określają warunki techniczne oraz lokalizacyjne, jakie powinny spełniać tzw. punkty przechowywania i tankowania (m.in. powinno być wydzielone i ogrodzone miejsce o ograniczonej możliwości dostępu z zewnątrz).

Warto nadmienić, iż przeznaczenie gazu płynnego do celów tankowania indywidualnego ma marginalne znaczenie w hiszpańskiej gospodarce paliwowej. Do 17.04.2000 r. obowiązywał zakaz homologacji tzw. „pojazdów LPG”, a do 18.06.2003 r. zakazane było modyfikowanie pojazdów o tzw. dodatkowe instalacje gazu płynnego.

We wszystkich analizowanych systemach umożliwia się samoobsługę tankowania gazu płynnego, niemniej wymagane są pewne minimalne standardy bezpieczeństwa.

3. Szczegółowa charakterystyka proponowanych zmian rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie.

W celu stworzenia możliwości bezpiecznego samoobsługowego tankowania gazem płynnym pojazdów samochodowych, w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 243, poz. 2063 oraz z 2007 r. Nr 240, poz. 1753) proponuje się wprowadzenie następujących zmian:

A) Dodanie § 127a dopuszczającego możliwość utworzenia stanowisk przeznaczonych do samodzielnego tankowania gazem płynnym pojazdów samochodowych. Przepis ten ma na celu doprecyzowanie nieobligatoryjności istnienia samoobsługi tankowania gazu płynnego na stacjach paliw płynnych i samodzielnych stacjach gazu płynnego. Przepis został dodany do brzmienia projektu w wyniku przeprowadzonych konsultacji społecznych.

B) Dodanie w § 130 ust. 2 regulującego kwestię wyposażenia samodzielnych stacji gazu płynnego oraz stacji paliw płynnych, na których dokonuje się dystrybucji gazu płynnego, w specjalne oznaczenia oraz czytelne instrukcje obsługi samodzielnego tankowania gazu płynnego.

Poprzez ten nowy przepis proponuje się wprowadzenie dodatkowego warunku bezpieczeństwa samodzielnego tankowania gazu płynnego w postaci czytelnej instrukcji obsługi odmierzacza gazu płynnego. Instrukcje miałyby składać się z piktogramów i tekstu. Celem projektowanego przepisu jest możliwie najdokładniejsze zapoznanie osoby samodzielnie tankującej gaz płynny (LPG) do pojazdów samochodowych ze sposobem bezpiecznej obsługi instalacji na stacji paliw.

C) Dodanie § 131a i § 131b przewidujących, iż na samodzielnych stacjach gazu płynnego oraz stacjach paliw płynnych, na których dokonuje się dystrybucji gazu płynnego w formie samoobsługi, konieczne jest spełnienie następujących wymogów:

- 1) odmierzacze przeznaczone do samoobsługi muszą być wyposażone w wyłącznik tankowania sterujący otwarciem i zamknięciem zaworu odcinającego;
- 2) konstrukcja dyszy wlewowej (pistoletu) powinna zapewniać, że:

- a) nie jest możliwe otwarcie zaworu w dyszy wlewowej, jeżeli nie jest ona prawidłowo zablokowana i uszczelniona na połączeniu z zespołem napełniania pojazdów samochodowych,
 - b) wypływ gazu płynnego do atmosfery podczas odłączania pistoletu od pojazdów samochodowych powinien być mniejszy niż 1 cm^3 ;
- 3) Ponadto:
- a) konstrukcja i wyposażenie stacji powinny gwarantować możliwość stałej obserwacji stanowisk do tankowania przez pracownika stacji;
 - b) stacja powinna być wyposażona w dźwiękowy system alarmowy pozwalający osobie tankującej na poinformowanie pracownika stacji o zaistnieniu sytuacji alarmowej;
- 4) Rurociągi technologiczne zasilające odmierzacze powinny być wyposażone w automatycznie działające zawory odcinające przepływ gazu płynnego. Działanie tych zaworów powinno być ściśle powiązane z działaniem odmierniczy tj. zawór powinien być otwarty wtedy, gdy pracuje odmierzacz; gdy odmierzacz zostaje wyłączony zawór powinien być zamykany.

Powyższe przepisy wprowadzają dodatkowy – w stosunku do regulacji § 131 ust. 1 i 2 - warunek bezpieczeństwa samodzielnego tankowania gazu płynnego w postaci przycisku sterującego uruchomieniem przepływu gazu płynnego (przepływ gazu płynnego trwa tylko kiedy wciśnięty i trzymany jest przycisk). W sytuacji awaryjnej nawet odruchowe zabranie dłoni z przycisku powoduje odcięcie przepływu gazu płynnego do pojazdu.

Ponadto, w projektowanych przepisach wprowadza się kolejny warunek bezpieczeństwa w postaci specjalnej konstrukcji technicznej dyszy wlewowej (pistoletu), która zapewnia, iż wypływ gazu płynnego nie nastąpi dopóki dysza nie jest prawidłowo zablokowana i uszczelniona na połączeniu z zespołem napełniania w pojeździe (nieprawidłowe „zapięcie” pistoletu uniemożliwi rozpoczęcie tankowania). Dodatkowo konstrukcja dyszy wlewowej powinna gwarantować, iż wypływ gazu płynnego do atmosfery podczas odłączania pistoletu powinien być mniejszy niż 1 cm^3 . Limitem dopuszczalnego wypływu gazu nie zostały objęte stanowiska obsługiwane przez personel stacji z uwagi na fakt, że personel stacji posiada odpowiednie uprawnienia, wiedzę i ubiór. Osoby samodzielnie tankujące nie będą posiadać takiego przeszkolenia ani wiedzy i ważne jest aby określić takie wymagania, które pozwolą im bezpiecznie tankować to paliwo.

Wprowadza się również warunek bezpieczeństwa w postaci systemu komunikacji, który pozwoli użytkownikowi na wezwanie personelu w sytuacji alarmowej. Dodatkowo projektowany przepis wprowadza konieczność zapewnienia takiej organizacji przestrzennej i wyposażenia stacji paliw aby możliwe było stałe obserwowanie stanowisk samoobsługowego tankowania gazu płynnego przez personel stacji.

Nowy przepis § 131b wprowadza również – dodatkowy w stosunku do regulacji § 131 ust. 1 i 2 - warunek bezpieczeństwa w postaci zaworu bezpieczeństwa na rurociągu technologicznym zasilającym odmierzacza gazu płynnego. Specyfika działania zaworu gwarantuje wstrzymanie wypływu gazu płynnego po wstrzymaniu pracy odmierzacza (w skrajnej sytuacji uszkodzenia mechanicznego odmierzacza zawór nie dopuści do wypływu gazu płynnego do atmosfery – gaz powinien wypływać tylko w czasie kiedy przycisk sterujący odmierzacza jest wciśnięty i trzymany).

Proponowane rozwiązania określają minimalne standardy bezpieczeństwa samoobsługi tankowania gazem płynnym pojazdów samochodowych i są częściowo wzorowane na rozwiązaniach przyjętych w innych państwach europejskich. Istotne jest, iż ww. wymagania nie mają charakteru obowiązkowego dla operatorów stacji paliw, którzy nie zdecydują się wprowadzić samodzielnego tankowania gazu płynnego przez klientów stacji. Zaproponowane rozwiązania będą musiały wprowadzić jedynie te stacje, które zdecydują się na wprowadzenie samodzielnego tankowania. Stacje, które utrzymają obsługę tankowania gazu płynnego przez pracownika stacji nie będą zobowiązane do wprowadzenia wnoszonych ww. nowelizacją zmian. Projekt nie spowoduje zatem zwiększenia obciążeń administracyjnych i finansowych związanych z działalnością gospodarczą w zakresie obrotu paliwami. Projekt aktu normatywnego wejdzie w życie w ciągu 14 dni od dnia ogłoszenia, jednak możliwość samoobsługi tankowania gazem płynnym (LPG) wymaga aby wejście w życie nowelizacji rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. i nowelizacji rozporządzenia Ministra Transportu z dnia 20 października 2006 r. były synchronizowane.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej i podlega notyfikacji Komisji Europejskiej zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.), które wdraża postanowienia dyrektywy 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca

1998 r. ustanawiającej procedurę udzielenia informacji w zakresie norm i przepisów technicznych.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2005 r. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt rozporządzenia został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji z chwilą przekazania go do uzgodnień międzyresortowych. Żaden z podmiotów nie zgłosił zainteresowania pracami nad przedmiotowym projektem w trybie ww. ustawy.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Wskazanie podmiotów, na które oddziałuje rozporządzenie

Adresatami zmiany są:

- użytkownicy pojazdów samochodowych zasilanych gazem płynnym,
- podmioty wykonujące działalność gospodarczą w zakresie dystrybucji detalicznej gazu płynnego (stacje paliw płynnych, samodzielne stacje gazu płynnego),
- podmioty wykonujące działalność gospodarczą w zakresie projektowania stacji paliw płynnych i samodzielnych stacji gazu płynnego, projektanci i dystrybutorzy instalacji i urządzeń stanowiących wyposażenie stacji paliw płynnych i stacji gazu płynnego.

Według danych na koniec 2011 r. w Polsce znajduje się łącznie około 5700 stacji/punktów oferujących gaz płynny. Proponowane przepisy dopuszczają – po spełnieniu wymogów określonych rozporządzeniem – samoobsługę tankownia gazu płynnego, ale nie są w żadnym stopniu obligatoryjne dla jakiegokolwiek podmiotu.. Jednocześnie należy podkreślić, iż wprowadzone ww. rozporządzeniem wymagania, zgodnie z uzgodnieniami poczynionymi z Ministerstwem Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej pozwolą na obniżenie kosztów funkcjonowania branży, poprzez umożliwienie samoobsługi, o ok. 7 mln zł rocznie. Można przypuszczać, że wprowadzenie proponowanych zmian poprzez redukcję kosztów umożliwi ograniczenie cen gazu płynnego, a beneficjentami tej zmiany będzie ok. 2,5 mln posiadaczy pojazdów samochodowych przystosowanych technicznie do zasilania tym paliwem.

Według danych z sektora koszt dostosowania się stacji paliw płynnych lub samodzielnych stacji gazu płynnego do wszystkich zaproponowanych zmiany wynosi ok. 26 000 PLN. Należy mieć jednak na uwadze, że większość rozwiązań technicznych wprowadzanych nowymi przepisami jest już stosowanych. Tak więc koszt dostosowania się do przepisów rozporządzenia może być w istocie o wiele niższy. Co więcej, wprowadzenie samodzielnego tankowania gazu LPG nie będzie miało charakteru obligatoryjnego i podmioty, które nie będą chciały tego wprowadzić, będą mogły prowadzić działalność na dotychczasowych zasadach.

2. Konsultacje społeczne.

Projekt rozporządzenia został poddany konsultacjom społecznym poprzez przesłanie go do następujących partnerów społecznych:

- NSZZ Solidarność,
- Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych,
- Forum Związków Zawodowych,
- Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych LEWIATAN,
- Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej,
- Związek Rzemiosła Polskiego,
- Business Center Club,
- Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego,
- Polska Organizacja Gazu Płynnego,
- Polska Izby Gazu Płynnego,
- Polska Izba Paliw Płynnych,
- Krajowa Izba Biopaliw,
- PKN Orlen S.A.,
- Grupa LOTOS S.A.,
- BP Polska Sp. z o.o.,
- Shell Polska Sp. z o.o.,
- Statoil Polska Sp. z o.o.,
- Lukoil Polska Sp. z o.o.,
- Neste Polska Sp. z o.o.,
- Slovnaft Polska S.A.,
- J&S Energy S.A.,
- PERN Przyjaźń S.A.,
- Operator Logistyczny Paliw Płynnych Sp. z o.o.

Należy jednak podkreślić, iż zmiany w zakresie samoobsługi tankowania gazu płynnego były przedmiotem licznych konferencji branżowych, a propozycja przedłożona przez Ministerstwo Gospodarki uwzględnia przedstawiane przez branżę oceny.

Projekt rozporządzenia był dostępny na stronach Biuletynu Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji. Żaden z podmiotów nie zgłosił zainteresowania pracami nad przedmiotowym projektem w trybie ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2005 r. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.).

Następujące podmioty zgłosiły uwagi do projektu rozporządzenia:

1. Porozumienie Zielonogórskie Federacja Związku Pracodawców Ochrony Zdrowia.
2. Polska Organizacja Gazu Płynnego.
3. PKN ORLEN S.A.
4. NGV Polska.
5. Izba Gospodarcza Gazownictwa.
6. Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego.

Nadesłane uwagi zostały opublikowane na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji. Rozbieżność stanowisk pomiędzy Ministerstwem Gospodarki, a stroną społeczną spowodowała zwołanie wysłuchania publicznego, które odbyło się w dniu 7 lutego 2013 r. W wyniku wysłuchania publicznego wszelkie rozbieżności zostały wyjaśnione.

W wyniku przeprowadzenia konsultacji społecznych i wysłuchania publicznego zostały wprowadzone następujące zmiany:

1. Wprowadzono przepis § 127a dopuszczający możliwość utworzenia stanowisk przeznaczonych do samodzielnego tankowania gazem płynnym pojazdów samochodowych. Przepis ten ma celu doprecyzowanie nieobligatoryjności wprowadzanych przepisów dotyczących samodzielnego tankowania gazem płynnym pojazdów samochodowych.
2. Doprecyzowano brzmienie przepisów § 130 ust. 2 poprzez określenie, że instrukcje do samodzielnego tankowania gazem płynnym mają mieć postać piktogramów i tekstu.

3. Wykreślono z brzmienia § 131a ust. 1 pkt 1 słowo „, automatyczny”.
4. Wykreślono w § 131a w ust. 1 pkt 2 dotyczący umieszczania systemu komunikacji, który miał umożliwić wezwanie personelu stacji paliw płynnych lub samodzielnych stacji gazu płynnego.
5. W § 131a brzmienie ust. 2 zostało zmienione i wprowadzono ust. 3. W treść ust. 2 zawarto, iż na stanowiskach do samodzielnego tankowania gazem płynnym pojazdów samochodowych wprowadzana się system alarmowy generujący sygnał dźwiękowy. W ust. 3 zostało wpisane, że personel stacji paliw powinien posiadać możliwość stałej obserwacji stanowisk do samodzielnego tankowania gazem płynnym pojazdów samochodowych.

3. Wpływ na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Zakłada się, że zmiana rozporządzenia nie wpłynie na zwiększenie wydatków z budżetu państwa ani jednostek samorządu terytorialnego. Nie przewiduje się aby proponowana regulacja powodowała zmniejszenie jakichkolwiek danin publicznych i opłat na rzecz Skarbu Państwa. Propozycja zakłada tylko usprawnienie działania punktów tankowania gazu płynnego i pozostaje bez wpływu na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

4. Wpływ na rynek pracy.

Proponowana regulacja zakłada umożliwienie dopuszczenia samoobsługi tankowania gazem płynnym pojazdów samochodowych – po spełnieniu wymogów bezpieczeństwa – tak jak ma to miejsce w przypadku tankowania paliw tradycyjnych (benzyn i olejów napędowych). W praktyce dotychczasowej stacje paliw płynnych dystrybuujące gaz płynny zmuszone były do przeszkolenia odpowiedniej liczby pracowników w podmiotach prowadzących szkolenia z tego zakresu i poniesienia kosztu egzaminu przeprowadzanego przez TDT (koszt to 152 zł). Podawane przez sektor naftowy informacje wskazują, że każdego roku, także z uwagi na rotację pracowników na stacjach paliw, łączny koszt szkoleń dla całego sektora wynosi ok. 7 mln złotych. Proponowana regulacja pozwala na uniknięcie tego kosztu przez przedsiębiorców.

Należy zaznaczyć, iż pracownicy, którzy dotychczas zajmowali się obsługą tankowania gazu płynnego do pojazdów samochodowych, nie byli zatrudniani przez stacje paliw wyłącznie do tego celu – jednocześnie są pracownikami stacji paliw obsługującymi system kasowy czy realizującymi inne zlecone zadania, podobnie jak pozostali pracownicy stacji. W związku z powyższym nie przewiduje się aby proponowana regulacja miała negatywne konsekwencje dla rynku pracy. Regulacja zakłada, iż w każdej chwili klient stacji paliw będzie mógł prosić o pomoc personelu, wobec czego osoby do tej pory obsługujące odmierzacze gazu płynnego pozostaną najprawdopodobniej pracownikami stacji. Należy także podkreślić, iż proponowana regulacja nie ma charakteru obligatoryjnego i stanowi tylko rozszerzenie możliwości stosowania pewnych rozwiązań w praktyce funkcjonowania stacji paliw.

5. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Proponowane zmiany stanowią krok w kierunku realizacji postulatów zgłaszanych przez przedsiębiorców polskiego sektora gazu płynnego i służą poprawie konkurencyjności tego sektora poprzez zwiększenie elastyczności funkcjonowania stacji paliw w Polsce i obniżenie kosztów funkcjonowania sektora o około 7 mln złotych rocznie. Dodatkowo, proponowana regulacja stanowi dostosowanie praktyki tankowania gazu płynnego w Polsce do tej spotykanej w większości państw UE.

6. Wpływ na sytuację i rozwój regionów.

Zmiana rozporządzenia nie wpłynie na sytuację i rozwój regionów.

7. Wskazanie źródeł finansowania.

Realizacja przez przedsiębiorców usługi samoobsługowego tankowania gazem płynnym przez klientów stacji paliw nie będzie wymagać znaczących nakładów finansowych, innych niż okresowo przez nich ponoszone.

Automatyczny wyłącznik tankowania sterujący otwarciem i zamknięciem zaworu odcinającego jest już dzisiaj standardowym wyposażeniem zespołu nalewczego gazu płynnego.

Zastosowanie dyszy wlewowej uniemożliwiającej otwarcie zaworu, jeżeli nie jest ona prawidłowo zablokowana i uszczelniona na połączeniu z zespołem napełniania oraz gwarantującej, iż wypływ gazu płynnego do atmosfery podczas odłączania dyszy

powinien być mniejszy niż 1 cm³ mogą być zrealizowane podczas okresowej wymiany dysz wlewowych (pistoletów), która jest niezbędna z uwagi na naturalne zużycie sprzętu. Warunek istnienia systemu alarmowego, który przewiduje regulacja, nie znaczy, iż przedsiębiorca będzie musiał instalować zaawansowany system zdalnego połączenia miejsca tankowania z obsługą stacji. Wystarczą tutaj proste rozwiązania dźwiękowe, które nie są drogie, a znacząco mogą pomóc w zachowaniu bezpieczeństwa samoobsługowego tankowania gazu płynnego.